

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus LXVIII. De Essentia, & Materia Voti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

quis iuravit non petere relaxationem Juramenti? R. Si id iuraverit generaliter pro omni casu, Juramentum hoc est invalidum, quia, si adfit justa causa petendi relaxationem, melius est petere, quam non petere, hinc illud ultimum erit tantum confirmatio prioris, *Covar. Azor. Sanch. l. 4. c. 8. n. 21.*

C A S U S LXVIII.

De Essentia & Materia Voti.

Welffus varia habet vota, de quorum valore dubitat: 1. Quia vovit semi-ebrius, ex ira, tristitia. 2. Metu, errore, sine animo se obligandi vel explendi. 3. Vovit merè externe, B. M. V. vel Sanctis, rem indifferentem vel eleemosynam, ut consequatur divitias, honores, &c. 4. Vovit rem malam. 5. Vovit matrimonium aut castitatem ob luxurie consuetudinem sibi periculosam. 6. Non solvit vota defuncti, cuius ipse est haeres. 7. Dubitat, an voverit, an habuerit animum se obligandi. 8. Aut satis deliberate voverit. 9. An voverit decem vel quinque, an Religionem solum experiri, an in ea perseverare. 10. Vovit ab alio inductus in ebrietate, quod praevidit. 11. Vovit vitare omnia venialia, 12. Vovit factum alienum. 13. Vovit rem secundum quid possibilem quid impossibilem. 14. Vovit incompatibilia. 15. Vovit ex fine malo. 16. Sub conditione turpi. 17. Contra iuramentum de nunquam vovendo. 18. De non ingrediendo aliam Religionem, quam hanc. Pro Resolut.

QUÆR. I. Quid sit votum?

R. Est

2. Est deliberata & libera promissio facta 1. Deo de bono meliori. Dicitur 1. *Deliberata*, quia ad votum requiritur plena advertentia, qualis ad peccatum mortale; est enim actus humanus in conscientia obligans; hinc non valent vota semi-ebrii, dormientis, fatui, &c. Vota facta ex timore, ira, tristitia, vel simili passione sunt valida, nisi passio (quod rarò contingit) prævenierit mentis deliberationem; sicut enim homo in ejusmodi motibus plerumque habet sufficientem deliberationem ad peccandum mortaliter, sic & ad vovendum.

Dicitur 2. *Libera*; nam votum gravi & injusto metu extortum probabiliter est nullum, saltem de jure *can. ex c. perlatum, de iis, qua vi &c.* quod licet expressè solùm agat de votis solennibus Religiosorum, attamen *Sot. Valent. Nav. Sa, Sanch. l. 4. de vot. c. 3. Sporer* alii-que communiter extendunt ad vota simplicia, etsi probabiliter contradicant *S. Anton. Sot. Castrop.* quia *d. c. perlatum* solùm loquitur de Professione Religiosa, ob specialem statûs difficultatem; & per se ad votum sufficit libertas sufficiens ad peccandum mortaliter, sed hæc statim cum metu, ergo. Conf. qui ex metu jurat latroni solvere lytrum, tenetur ex vi juramenti, donec illud relaxetur, ut dixi *Cas. 50. nu. 15.* ergo vovens ex metu obligatur vi voti. Similiter votum debet esse liberum ab errore & ignorantia circa substantiam vel principale motivum, aliàs erit nullum ex defectu consensûs; ubi enim substantia rei non est cognita, non potest esse volita; hinc si quis putet votum non obligare in conscientia, aut iter, quod voveret, credat esse decem dierum, cum sit viginti; aut

voveat Petro dare eleëmofynam , quem falsò judicat esse pauperem , hæc vota sunt invalida , quia in duobus primis casibus est error in substantia , in secundo circa principale motivum , quod in eleëmofyna est subleva e pauperem , qualis non est Petrus. Econtrà error circa accidens rei promissæ , eam non notabiliter immutans , vel circa motivum tantùm impellens , quod solùm facit , ut res libentiùs , non autem simpliciter fiat , non invalidat votum , ut si voveas peregrinationem 8. horarum , cùm sit 9. vel 10. voves eleëmofynam dare pauperi , quem putabas esse pium , & tamen non est. Dixi : circa accidens non notabiliter mutans rem promissam ; nam si notabiliter mutet , vovens non obligabitur voto ; v. g. vovisti Religionem Carthusianam , putans , in ea vesci carnibus , eris liber à voto , quia hæc circumstantia notabiliter mutat rem promissam , *Less. Sanch. l. c. Bonac. Castrop. hic d. 1. pun. 6.*

Dicitur 3. *Promissio* ; non propositum , quia propositum est nuda voluntas aliquid faciendi vel omittendi , sine animo se obligandi ; promissio verò essentialiter includit animum se obligandi.

3. Dicitur 4. *Facta Deo* , quod etiam merè internè fieri potest , quia Deus introspicit cor ; si quis vovet B. M. V. vel Sanctis , censetur implicitè vovisse Deo in honorem B. V. vel Sanctorum.

Dicitur 5. *De bono* ; nam materia , quam voves , debet esse grata Deo , hoc est , positivè bona seu honesta , votum de re indifferente , quæ neque secundùm se , neque secundùm motivum suum spectat ad aliquam virtutem , est nul-

nul-

nullum, v. g. voves abstinere à vino, lusu vel
 carnibus, ut parcas pecuniæ, non est propriè
 votum; si verò id facias ex motivo temperan-
 tiæ vel alterius virtutis, aut ad vitanda pec-
 candi pericula, utique votum erit validum, quia
 est de re Deo grata: Item voves jejunare vel
 dare eleëmofynam, ut à DEO impetres scienti-
 am, divitias, &c. vota hæc obligant, quia
 honestum est ejusmodi bona à DEO petere &
 exspectare: vovete DEO materiam indifferen- 4.
 tem est solùm veniale; quia non est DEO posi-
 tivè ingrata, sed tantùm non grata; vovete
 rem mortaliter malum est mortale, quia est gra-
 vis irreverentia, offerre DEO rem quasi gra-
 tam, cùm tamen sciat DEUM illam summè im-
 probare; ex eadem ratione plurimi dicunt esse
 mortale DEO vovete rem solùm venialiter ma-
 lam, quia vovens exercitè & in facto videtur
 dicere, DEUM ejusmodi rem approbare tan-
 quam sibi gratam, ideòque se eam promittere;
La Croix tamen *hic n. 424.* putat, voventem
 rem venialiter malam plerùmque tantùm pecca-
 re venialiter, quia non propriè vovet aut in-
 tendit rem illam DEO promittere ut gratam, sed
 potiùs sumit DEUM in testem, se hoc peccatum
 veniale facturum, quæ tantùm est venialis irre-
 verentia, ut dixi de jurante rem venialiter ma-
 lam. Quid si mater voveat peregrinationem eâ
 intentione, ut filia luxuriosa emendetur vel mo-
 riatur? R. Votum esse nullum & sacrilegum,
 quia est de re mala, quia mater per illud intendit
 disjunctivè DEUM inducere vel ad emendatio-
 nem, vel ad mortem filix, sicut enim non po-
 test taliter à DEO rogare filix mortem sic nec
 vovete.

Di-

5. Dicitur 6. De bono meliori , intellige non simpliciter , aliàs votum deberet semper esse de re perfectissima ; sed de meliori , quàm sit ejus oppositum , hinc quia per se melius est servare consilia Evangelica , quàm non servare , non valebunt vota his opposita , velut votum de non danda eleëmofyna , de non ingrediendo Religionem , de nunquam vovendo , de ineundo matrimonio etiam cum paupere titulo pietatis , &c. quia per se melior & DEO gratior est cœlibatus cum castitate , *Sanck. sup. Castropalao. p. 8.* Valet tamen votum conditionatum , si matrimonium inire voluero , inibo cum hac paupere , quia suppositâ voluntate nubendi gratius est DEO nubere pauperi , quàm alteri *Schmaltzgr. l. 3. t. 34. n. 30.* Dixi , per se ; nam per accidens potest esse melius & DEO gratius non dare , quàm dare eleëmofynam , ut si pecuniâ indigeas pro solvendis debitis justitiæ , pro alendis parentibus , uxore , liberis , &c. Similiter per accidens poteris vovere matrimonium , quando scilicet status Religiosus sine injuria sponsæ à te defloratæ iniri non potest. An autem validè voveat castitatem , cui ob consuetudinem luxuriæ matrimonium foret tutius , non est omninò certum , negant *Cajet. Nav. Wiestner , Schmaltzgr. l. c.* quia ejusmodi votum non videtur esse de meliori bono voventis , sed oppositum tenendum est cum *Soto , Arrag. Castropalao. n. 14. La Croix num. 481.* qui non audet hanc sententiam dicere probabilem. Ratio est , quia castitas est bonum absolutè melius etiam consuetudinario , si velit applicare media , quæ habet sufficientia ad refrænandam libidinem , & vovendo castitatem ad ista media se implicite ob-
liga-

ligavit; Nec obstat, quòd Apostolus de talibus dicat: *Melius est nubere, quam uri*; nam intelligit hoc conditionatè, si scilicet non velint adhibere media efficacia, sicut possunt & tenentur; & certè si ratio adv. teneret, eò facilius quis deobligaretur à voto, quò magis fornicaretur; nam ob consuetudinem relabendi votum desineret esse de meliori bono, per consequens desineret obligare; igitur tali suadendum est, ut perat dispensationem, quæ tali casu pro voto non solemnè dabitur.

QUÆR. II. Quotuplex sit votum?

R. Votum dividitur 1. in simplex & solemne; solemne iterum aliud est professionis in Religione approbata; aliud annexum SS. Ordinibus, utrumque dirimit matrimonium contractum, professio insinuat matrimonium contractum ratum non consummatum; vota ab his distincta vocantur simplicia, veluti votum castitatis extra Religionem & Ordines, votum Religionis, votum non nubendi, sacros Ordines suscipiendi, &c. quæ vota matrimonium quidem reddunt illicitum, non tamen invalidum.

2. Dividitur in reale, personale & mixtum, *Reale* est, quo quis promittit rem aliquam ab actu propriæ personæ distinctam, ut calicem, sacram vestem, eleëmofynam, &c. *Personale* est, quo promittitur actio vel omissio in persona propria, v. g. jejunium, oratio, peregrinatio, abstinencia à lusu, à vino, &c. *Mixtum*, in quo actio & res promittitur, v. g. jejunium & eleëmofyna; votum reale & mixtum, in quantum est reale, transit ad hæredes, non autem, in quantum est personale, idèdque hæ-

res in casu posito tenebitur ad eleëmofinam , non autem ad jejunium , nisi ad hoc se specialiter obligaverit , *Pyrrh. l. 3. decret. t. 34. nu. 12. Engel. ibid. n. 17. Leuren. ibid. q. 890.*

3. Votum aliud est *absolutum* , quod simpliciter obligat , aliud *conditionatum* , quod tantum obligat sub conditione , aliud *pœnale* , quod sub pœna , ut si voveas eleëmofynam dare , quoties mentitus fueris.

QUÆR. III. Quid in dubio de valore voti ?

7. R. 1. Præ omnibus attendi debet intentio voventis , si de hac constare non possit , inquirendum est , pro quo stet possessio , an pro voto , an pro libertate , & pro parte possidente judicandum erit , ut probavi *Cas. 2. n. 5.* si nec de possessione constet , attendendum , pro qua parte sit major præsumptio , aut si etiam de hoc dubitetur , tunc in obscuris , quod minimum est , sequimur , *ff. de Reg. Jur.* Hinc si dubites , an voveris , non teneris voto , quia libertas est in possessione ; idem est , si dubites , an voveris , an nudè proposueris ; e contra si scias te vovisse & verba votum significantia expressisse , dubites autem , an habueris animum te obligandi , præsumptio erit pro voto & validitate actûs , quia probato facto præsumuntur intervenisse omnia ad factum requisita , usque dum aliud probetur , *Schmaltzgr. n. 34.*

2. Si certus sis te vovisse cum animo obligandi , dubites autem an sufficientem habueris advertentiam & deliberationem , eò quòd fueris turbatus ex somno , potu , passione , phrenesi , &c. præsumptio est pro valore voti ; nam votum est certo emissum & ratio excusans incerta,

certa, adeoque votum est in possessione obligationis, *Schmaltzgr. l. c.* Si dubitetur de sufficienti deliberatione ob defectum ætatis, communiter ita distinguunt DD. Si votum emissum est ante septennium, præsumitur imperfectus rationis usus, ideoque votum censetur invalidum; econtrà post septennium præsumitur usus rationis perfectus & votum validum, ita enim plerumque contingit & ex plerumque contingentibus prudens est præsumptio. Sed quid si dubites, an ante vel post septennium voveris? *ex Tamb. Sporer hic num. 24.* votum non obligare, quia dubitatur de essentiali constitutivo voti, dubitatur enim de deliberatione sufficiente, quæ in adeò tenera ætate præsumi non potest, præsertim in his partibus frigidioribus, ubi ingenia seriùs maturescunt; aliud est in primo casu, quando homines adulti de sufficienti deliberatione ob iram, potum vel somnum dubitant post votum certò emissum; tunc enim votum & plenus usus rationis est in possessione & indeliberatio incerta; econtrà si amentis dubitet, an sub finem amentie plenè restitutus voverit, præsumitur votum factum in amentia, adeoque esse invalidum, eò quòd amentia certò extiterit ante votum & incertum sit, an tempore voti desierit, *Sanch. l. 1. de matr. d. 9. Sannig. de Relig. dist. 4. q. 2.*

3. Si dubites an voveris decem vel quinque ^{9.} Imp. an jejunium in pane & aqua, an ordinarium; si aliunde de tua voluntate constare non possit, præsumeris te ad minimum obligasse; idem est, si dubites, an voveris copulativè jejunare simul & dare eleemosynam, vel dis-

D d d

jun-

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. I.

junctivè , hoc est , vel jejunare , vel eleëmofy-
 nam dare , aut indeterminate vovisti vestem ,
 equum , & dubitas , an meliorem , potes præ-
 sumere minus , nisi fortior sit præsumptio con-
 tra te ; si die statuto non possis jejunare & du-
 bites , an voveris alio die supplere , in his &
 similibus semper præsumere poteris in tuum fa-
 vorem , *Wiestn. n. 28. Schmaltzgr. n. 38.* De-
 nique si promisisti ingredi Religionem , & du-
 bites , an te volueris obligare ad eam experien-
 dum , vel simul ad profitendum in ea , *Sanch.*
Suar. Laym. dicunt , & hîc præsumi minus , sci-
 licet quòd te tantum volueris obligare ad in-
 gressum & experimentum , per consequens ,
 si ex justa causa egrediaris , liber eris à voto ; si
 verò vovisti perseverantiam seu profiteri , licet
 ex justa causa , v. g. ob morbum semel egressus vel
 dimissus fueris , cessante causâ teneris iterum in-
 stare , si sit spes receptionis .

4. Si dubites , an votum expleveris , aut ad-
 huc explere possis , teneris tentare & exequi ,
 quantum potes , quia votum est in possessione ;
 item si dubites , an votum sit de re mala vel
 bona aut indifferente , teneris consulere ho-
 minem doctum vel petere dispensationem ,
 quia iterum stat possessio pro voto , quia cer-
 tus es te vovisse : teneris ergo inquirere , an
 validè .

10. QUÆR. IV. Qualiter hîc resolvendi sint
 plures casus practici ?

R. Modis seqq. 1. Qui prævidet se quæri ad
 ebrietatem eâ intentione , ut in ea voveat v. g.
 ingredi Religionem , si id prævidens votum ap-
 probet casu , quo esset futurum , tenetur voto
 secuto , quia hæc prævia approbatio est volun-
 tas

tas se obligandi DEO sub conditione voti in ebrietate secuturi: ergo secutâ conditione obligat; si præviè non approbavit, non tenetur voto in ebrietate secuto, quia tunc nec in ebrietate, nec antè consensit.

2. Materia voti debet esse possibilis & in potestate voventis; hinc non valet votum de vitandis omnibus omninò venialibus, quia id cum ordinario DEI concursu est moraliter impossibile; est communior contra aliquos, qui non improbabiler dicunt, ejusmodi votum obligare, non quidem ad vitanda omnia omninò venialia, etiam semi-deliberata aut subreptitia, hoc enim agnoscunt moraliter impossibile, sed tantùm ad vitanda venialia magis deliberata hic & nunc occurrentia, quia hoc omninò est possibile, sicut, qui vovit dare decem Imperiales, si non potest omnes decem, debet dare quinque quos potest; idem est de vovente jejunare totâ Quadragesimâ, si totâ non possit, debet jejunare parte possibili; item lex naturalis & Divina obligant ad vitanda omnia omninò venialia, aliàs enim non forent peccata: ergo & votum ad hoc obligare potest. Sed *q.* cum *Sanch. c. 5. num. 10.* N. utramque Conf. quia votum dandi decem & votum jejunandi totâ Quadragesimâ sunt de tota re moraliter possibili, & per accidens tantùm quòad partem factâ impossibili: ergo obligant ad partem possibilem, nisi fortè constet de voluntate voventis, quâ noluit se obligare nisi ad totam Quadragesimam simul sumptam & non aliter, quod fieri non solet; ad obligationem legis Divinæ & naturalis sufficit potentia Physica, non verò ad obligationem voti; votum enim est lex, quam

ipse homo sibi imponit, non autem censetur homo sibi imponere velle rem moraliter impossibilem, & votum debet esse de meliori bono; melius autem est, sibi ejusmodi obligationem non imponere, quàm imponere; validum tamen erit votum de vitandis omnibus mortalibus, aut etiam venialibus plenè deliberatis, hoc enim est moraliter & cum ordinario DEI concursu possibile; verùm ejusmodi vota sine speciali DEI instinctu non sunt facilè assumenda ob periculum lapsus.

12. 3. Vota de facto alieno v. g. parentum de castitate, abstinence, peregrinatione, vel statu Religioso liberorum non obligant liberos, nisi illi scientes eorum nullitatem ea ratificaverint, neque parentes, nisi in ordine ad cooperandum vel, quantum est in ipsis, disponendum liberos ad explendam rem voto promissam.

13. 4. Qui vovet rem secundùm unam partem possibilem, secundùm aliam impossibilem vel ineptam, si materia sit divisibilis, valet & obligat votum secundùm partem aptam & possibilem, *quia utile per inutile non debet vitari*; sic, qui vovit orare decem Rosaria, si nequit omnia, tenetur ad ea, quæ potest; qui vovit jejunare omnibus diebus Sabbathinis, si uno vel altero non possit, obligatur aliis, nisi constet aliam fuisse mentem voventis, quæ in omnibus respicienda est. Econtra si partes inter se vel ex natura rei, vel ex usu hominum copulari soleant, & una pars facta est inepta, illicita vel impossibilis, cessat etiam obligatio partis aptæ & possibilis; item si cesset principale, cessat & accessorium, nisi iterum alia fuerit mens.

mens voventis ; hinc , qui vovit jejunare , si ex
 justa causa non possit abstinere à carnibus , eti-
 am probabiliter deobligatur à bina refectione ,
 vel econtrà , quia hæc duo copulativè requirun-
 tur ad jejunium Ecclesiasticum , *Sporer sup. etli*
oppositum sit probabilius , ut dicam Caf. LXXV.
nu. 4. Item qui vovit confiteri , si non possit
 confiteri , non tenetur elicere dolorem ; simili-
 ter si non possit dolere , non tenetur confiteri ,
 quia utrumque essentialiter requiritur ad Sacra-
 mentum pœnitentiæ , quod vovit ; econtrà ces-
 sante accessorio non cessat principale , v. g. vo-
 visti peregrinationem nudis pedibus , jejunium
 in pane & aqua , teneris peregrinari , etli non
 possis nudis pedibus , teneris jejunare , etli non
 possis in pane & aqua ; item virgo promisit vir-
 ginitatem , si fornicata fuerit , plerùmque ad
 huc tenebitur ad castitatem , quia hæc commu-
 ni æstimatione censetur voto virginitatis inclu-
 sa , nisi expressa intentio voventis fuerit tantùm
 servare claustrum virginale integrum , tunc e-
 nim hoc læso , votum esset de re non amplius
 possibili , *Suar. Sanch. c. 10. Laym. c. 2. Castro-*
palao pun. 8. n. 10.

5. Si emisisti duo vota incompossibilia , v. g. 14.
 vovisti in vigilia S. Laurentii peregrinari , ex-
 post immemor hujus , vovisti eadem die servire
 infirmis , valet primum votum ; si tamen se-
 cundum sit Deo gratius , potes primum in secun-
 dum commutare.

6. Votum , ex fine malo afficiente materiam ^{15.}
 seu executionem voti , est nullum ; tunc autem
 finis malus dicitur afficere materiam seu exe-
 cutionem voti , si illa executio voti intendatur
 tanquam medium ad consequendum finem ma-

lum, v. g. voves eleemosynam dare puellæ pauperi, ut sic eam ad turpia inducas; voves ædificare Ecclesiam, ut ex hoc vanam gloriam apud homines consequaris, &c. e contra si malus finis non afficiat materiam vel executionem voti, sed ipsum votum seu actum vovendi, ut si coram multis voveas ædificare Ecclesiam, non ut ex voti executione, sed ex actu vovendi consequaris gloriam, votum erit validum, *Cajet. Nav. Azor. Sporer l. c.* Ratio horum est, quod si finis malus afficiat materiam, votum erit de re seu objecto turpi; si verò afficiat ipsum actum vovendi, votum quidem erit illicitum, sed non de objecto illicito, adeoque validum; hinc patet, multa vota posse esse illicita, quæ tamen sunt valida.

26. 7. Omnia vota, quæ fiunt ex intentione consequendi à Deo rem illicitam, sunt sacrilega, blasphema & nulla; ut si meretrix voveat partem quæstus offerre Deo vel pauperibus, ut sic consequatur quæstum majorem. Dixi: ex intentione consequendi; nam si eleemosyna vel aliud bonum voveatur non ex intentione vel amore consequendi rem illicitam, sed per modum puræ conditionis, pœnæ vel aversionis, ut si inimicum occidero, turpem quæstum fecero, voveo tantum dare in eleemosynam, validum erit votum, quia impletâ conditione turpi, bonum est dare eleemosynam, unde valida & sancta sunt vota pœnalia, toties jejunandi, confitendi, &c. quoties hoc vel illud peccatum commiseris; similiter valent vota facta in gratiarum actionem pro bono effectu secuto ex opere malo, v. g. pro prole nata ex adulterio, pro vita servata in duello, *Less. Laym. c. 2. n. 7.*

8. Ju-

8. Juramentum aut votum de nunquam vo- 17.
vendo, est nullum, quia simpliciter melius est
vovere, quam non vovere; si jurasti non vo-
vere temerè & inconsulto Confessario, votum
est validum, & si ex post memor hujus juramenti
voveas, votum erit illicitum, attamen vali-
dum, quia de objecto honesto, ut suppono;
si immemor prioris voti vel juramenti voves,
secundum votum probabilius erit invalidum,
quia adhuc habitualiter perseverat prior volun-
tas se non obligandi per votum aliquod con-
sequens, quam diu scienter non est revo-
cata.

9. Votum de non ingredienda alia Religione 18.
quàm hac, de non orando, nisi flexis genibus,
de non danda eleëmofyna infra decem aureos,
invalidum esse docet *Castropalao p. 9. num. 19.*
quia non solum promittitur ingressus in hanc
Religionem, sed simul promittitur non ingres-
sus in aliam; item non solum oratio flexis ge-
nibus, sed simul excluditur alia, quod est in-
eptum & indecens; at videtur distinguendum:

Si adsit honesta causa sic vovendi, v. g.

quia hæc Religio, hæc oratio est mi-
hi convenientior, valebit vo-
tum; secus si talis causa
non adsit.

